

PROGRAM PODPORY
ČESKÉHO
KULTURNÍHO
DĚDICTVÍ
V ZAHRANIČÍ

Závěrečná zpráva o působení lektorky/lektora

Akademický rok: 2022/23

Destinace (země, město): Itálie, Padova

Jméno, příjmení: Jana Sovová

Místo působení (univerzita, fakulta, příp. katedra/ústav): Università degli Studi di Padova, Dipartimento di Studi Linguistici e Letterari (www.disll.unipd.it)

Z historie

Podle dostupných pramenů se právě k Padově vážou první zmínky o bohemistických studiích v Itálii. Zdejší univerzitní badatel Emilio Teza udržoval koncem 19. století čilou korespondenci s Jaroslavem Vrchlickým, což podnítilo Tezův zájem o český jazyk a literaturu. V roce 1920 se bohemistika stala součástí vůbec první italské slavistiky, založené na Univerzitě v Padově Giovannim Maverem. Po něm následovali další významní slavisté a dílem bohemisté jako Ettore Lo Gatto či Arturo Cronia. V roce 1968 se konstituovala samostatná Katedra československé literatury a jazyka v čele s Milanem Stanislavem Ďuricou. Působila zde rovněž Sylvie Richterová nebo Jaroslav Stehlík. Od roku 2006 vede Katedru českého a slovenského jazyka a literatury Alessandro Catalano. Další zajímavosti shromáždila ve svém článku bývalá lektorka na Univerzitě v Padově Zuzana Muchová¹.

Současná situace

Češtinu lze studovat jako hlavní obor nebo 3. jazyk, popř. volitelný předmět. Studium probíhá od opět v prezenční formě, pouze některé přednášky měly hybridní podobu s využitím platformy Zoom, abychom vyšli vstříc těm, kteří se nemohli dostavit osobně.

¹ MUCHOVÁ, Zuzana. Bohemistika ve městě nad řekou Pád. Krajiny češtiny. Praha: Dům zahraniční spolupráce, 2014, roč. 6, č. 1, s. 16-17. ISSN 1804-3283.

Celkový počet posluchačů byl letos 8, z toho 6 v bakalářském a 2 v navazujícím magisterském studiu. Na klesajícím počtu se podepsala jak pandemie, tak sklon mladých lidí hlásit se na mainstreamové jazykové obory jako je angličtina a španělština. Otázkou je, jakým způsobem studium „malých“ jazyků, mezi které čeština patří, ztraktivnit. Oslovování středních škol v minulosti i prezentace a kulturní akce uspořádané v tomto akademickém roce se prozatím mívají účinkem. Oproti tomu byla zaznamenána rekordní účast na monografickém kurzu Alessandra Catalana o Milanu Kunderovi navštěvovaném 25 nebohemisty. Čtyři z nich začali z tohoto předmětu psát diplomovou práci a téměř polovina se v červnu zúčastnila týdenního studijního pobytu v Praze (viz oddíl Mimovýukové aktivity).

1. ročník praktického jazyka celoročně navštěvovali 3 studenti. Čtvrtá posluchačka přesídlila po prvním semestru do Prahy s tím, že se na to cítí jazykově dostatečně vybavena. Co se týče úrovně podle SERR, jediný další skutečný začátečník z této skupiny byl koncem roku na pomezí úrovně A1/A2. Kromě něj absolvovala 1. ročník ještě studentka slovenského původu a další, která už ovládala základy mluveného jazyka, neboť jej používá při komunikaci s kolegy v zaměstnání.

2. ročník zůstal neobsazen, neboť nikdo z loňských začátečníků ve studiu dál nepokračoval.

Ve 3. ročníku byly 3 studentky. Jedna napsala diplomovou práci o rozdílech mezi slovenštinou a češtinou, zatímco její kolegyně se zabývá srovnáním dvou různých překladů románu Umberta Eca *Jméno růže* do češtiny. Jejich výchozí úroveň byla pod hranicí B1, na konci roku se stabilizovala přibližně na B2.

Oba studenti 2. ročníku magisterského studia už autonomně komunikují česky. Jejich počáteční úroveň se pohybovala mezi B2+/C1, výstupní se blíží C1+. Za zmínku stojí magisterská diplomová práce s rozborem *Sedmiramenného svícnu* Josefa Škvoreckého, napsaná česky.

Ve druhém semestru se lektorka nadto individuálně věnovala posluchačce, která v minulosti krátce navštěvovala lektorát češtiny před výjezdem na erasmovský pobyt v Olomouci. Připravovala ji na scénické čtení literárních ukázek v češtině v rámci volitelného předmětu dílny poezie.

Hodinová dotace, metodický přístup a didaktický materiál

Každý ročník má dvě 90minutové lekce týdně s tím, že oba ročníky magisterské úrovně jsou sloučeny. Lektor má také jednou týdně konzultační hodiny, stará se o příruční knihovnu,

připravuje písemné testy a provádí korektury závěrů diplomových prací nebo jiných dokumentů psaných v češtině. Pro posouzení studentských výkonů u ústních zkoušek z literatury, u nichž lektor figuruje jako přísedící, a efektivní komunikaci s kolegy i personálem je výhodou solidní znalost italštiny. Totéž platí pro společné prezentace oboru a společensko-kulturní akce pořádané hostící univerzitou.

Co se týče výukové metody, lektorka se snaží studenty od prvopočátku přivykat komunikaci v češtině, pokud možno bez zprostředkujícího jazyka. Nepodceňuje přitom ani užitečnost drilových a překladových cvičení. Prioritou je studenty „rozmluvit“, aby byli co nejdříve připraveni zvládat jednoduché komunikační situace podle preskriptorů SERR.

V 1. ročníku vycázíme z gramatické náplně učebnice *Čeština pro cizince A1 a A2* Marie Boccou Kestřánkové, kterou v této destinaci tradičně používají. Co se týče lexika a tematických okruhů, lektorka se přidržuje ponejvíce vlastních materiálů inspirovaných popisem SERR pro tuto úroveň a učebnice *Čeština Express 1-3* Lídy Holé a Pavly Bořilové. Jako užitečná se ukázala i online aplikace *Včelka*. Se studentkou slovenského původu i s její pokročilou kolegyní si vyučující stanovila individuální program a věnovala se každé zvlášť.

Gramatické penzum pro 3. ročník představovala učebnice *Čeština pro cizince B2* M. Boccou Kestřánkové. K ní si lektorka připravovala fyzické i online pracovní listy a cvičení, prezentace, obrazové koláže a hry. Jako doplňkový zdroj posloužily videoklipy, filmové a literární ukázky, časopis *AHOJ* a učebnice *Czech it Up! C1*.

V magisterském studiu se vychází výhradně z autentických zdrojů podle zájmů a úrovně studentů. Letos bylo potřeba zohlednit především problematiku překladu z italštiny do češtiny, tj. z mateřského jazyka do nemaleřského, to vše za účelem psaní diplomové práce.

Zázemí lektora

Lektor sdílí pracovnu s profesorem v reprezentativním, nově zrekonstruovaném komplexu bývalého kláštera. Každý má svůj psací stůl a prostornou příruční knihovnu. Na chodbě je společná multifunkční tiskárna. Posluchárny vybavené internetem, počítači a veškerou audiovizuální technikou se nacházejí buď ve stejné budově jako pracovna, nebo ve vzdálenosti zhruba 5 minut pěšky. Univerzitní knihovna uchovává mimořádně bohatý knižní fond, průběžně doplňovaný o nově vycházející české tituly z oblasti beletrie i odborných publikací.

Český lektor má zdarma k užívání byt, kde je ubytována rovněž lektorka slovinštiny. Toto původně provizorní řešení přešlo během let v setrvalý stav a nic nenasvědčuje tomu, že by tomu do budoucna mělo být jinak. V bytě není internet ani televize a je pouze částečně zařízený. Výhodou je, že se nachází v blízkosti historického centra přibližně 20 minut pěšky od univerzity.

Mimovýukové aktivity

V polovině září měla lektorka tu čest asistovat jako tlumočnice na zahajovacím večeru mezinárodního knižního festivalu *Pordenonelegge*, moderovaném Alessandrem Catalanem. Protagonistkou večera byla Radka Denemarková a její italská kolegyně, spisovatelka Silvia Avallone. Letošní českou účast na festivalu organizačně zaštitila ředitelka Českého centra Milán Simona Calboli.

V říjnu se připojila k týmu lektorek „malých“ jazyků, aby společně prezentovaly specifika jejich jazyků a kultury ve snaze podchytit zájem o jejich studium. K tématu přistoupily hravou formou, což platilo dvojnásob pro mikulášskou party uspořádanou počátkem prosince.

V dubnu se naši studentce podařilo získat čestné uznání s odměnou za soutěžní překlad v 8. ročníku Mezinárodní konference zahraničních studentů češtiny pořádané ÚJOP UK.

V květnu se konalo vystoupení scénického čtení v několika jazykových mutacích včetně češtiny na mezinárodním studentském divadelním festivalu v Lyonu. V tomtéž měsíci na katedru v rámci projektu Erasmus+ zavítal Erik Gilk z FF UP v Olomouci s cyklem přednášek z české literatury.

Začátek června patřil týdennímu studijnímu pobytu v Praze. 15členné skupina studentů bohemistiky i nebohemistů z řad účastníků monografického kurzu české literatury navštívila ústředí Českých center, Italský kulturní institut, Národní muzeum, Knihovnu Václava Havla, Muzeum literatury a Muzeum Kampa. Dva intenzivní studijní dny, vyhrazené studentským referátům a přednáškám českých badatelů, proběhly v Ústavu pro českou literaturu. Součástí programu byla i celodenní prohlídka Památníku Tereziín. Akce se uskutečnila pod záštitou Univerzity v Padově a Českého centra Milán.